

ANNA ŁOBODZIŃSKA

Imigranci w przestrzeni Oslo

Zarys treści: W artykule omówiono rozmieszczenie imigrantów w przestrzeni stolicy Norwegii. W pracy przedstawiono wartość indeksów braku podobieństwa oraz wskaźnika segregacji dla imigrantów mieszkających w Oslo.

Słowa kluczowe: imigranci, mobilność, przestrzeń miasta

Wprowadzenie

Do niedawna populacja Norwegii była homogeniczna. W 1970 roku imigranci stanowili tu zaledwie 2% mieszkańców i pochodzili głównie z krajów zachodnich i nordyckich (Blom 1999). Jeszcze w XIX wieku i 1. połowie XX Norwegia była krajem masowej emigracji, której rozmiary znacznie przewyższały niewielką w tym czasie imigrację. Rok 1971 jest pierwszym, w którym napływ ludności był większy niż jej odpływ. Dało to początek nabierającej coraz większego tempa imigracji (Søholt, Wessel 2010). Na początku 2014 roku w Norwegii mieszkało już 633 tys. osób urodzonych za granicą oraz 126 tys. urodzonych w Norwegii, mających rodziców imigrantów. Pochodzili oni łącznie z 221 krajów (*Innvandrere og norskfødte... 2014*).

Pod koniec lat 60. XX wieku w Oslo pojawili się pierwsi imigranci zarobkowi (Blom 1999). Na przestrzeni ostatnich 45 lat liczba imigrantów w Oslo zwiększyła się z niespełna 16,5 tys.¹ (w 1970 roku) do ponad 197,5 tys. (w 2014 roku),

---

¹ Przytaczane w tekście dane statystyczne, jeśli nie wskazano inaczej, pochodzą ze Statistisk Sentralbyrå.

a ich udział w liczbie mieszkańców stolicy Norwegii wzrósł w tym czasie niemal dziesięciokrotnie (ryc. 1). O ile od połowy lat 80. XX wieku zarówno całkowita liczba mieszkańców Oslo, jak i liczba imigrantów niezmiennie rosły, o tyle liczba zamieszkujących w mieście Norwegów ulegała bądź niewielkiemu wzrostowi, bądź wręcz okresowym spadkom (tak jak w latach 1987–1991 oraz 1999–2003).

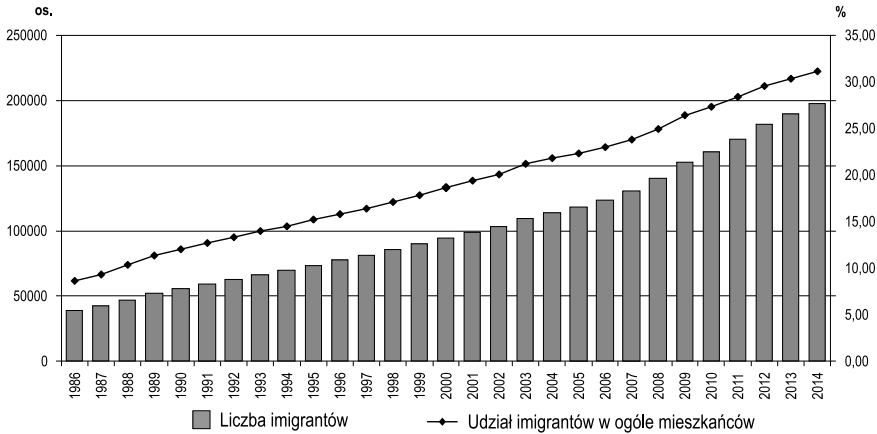
Dynamika wzrostu liczby mieszkańców Oslo w ostatnich latach wynika przede wszystkim z napływu obcokrajowców, którzy w 2014 roku stanowili już niemal 1/3 wszystkich mieszkańców. Według prognoz Statistisk Sentralbyrå w 2040 roku ich udział osiągnie niemal 50% (Texmon 2012).

Artykuł jest próbą zebrania i podsumowania informacji o współczesnych imigrantach w przestrzeni miejskiej Oslo – ich strukturze narodowościowej, przestrzennej koncentracji i segregacji oraz zmianach, jakie zaszły w tym zakresie w ciągu ostatniej dekady. Dostępne dane pozwoliły na uchwycenie wzorca rozmieszczenia przestrzennego dla piętnastu dzielnic Oslo². W opracowaniu przyjęto dwie miary zróżnicowania przestrzennego: udziały procentowe imigrantów i zmodyfikowany wskaźnik lokalizacji oraz dwie informujące o poziomie segregacji: indeks braku podobieństwa oraz wskaźnik segregacji. Większość analiz przeprowadzono według podziału na pięć regionów pochodzenia imigrantów, który jest stosowany przez Statistisk Sentralbyrå³.

---

² Zgodnie z podziałem administracyjnym obowiązującym od 11 2004 roku z rozważań wykluczono obszar Marka, zarządzany przez kilka dzielnic, Sentrum (zarządzany częściowo przez radę dzielnicy St. Hanshaugen, a częściowo przez radę miasta) oraz imigrantów, dla których lokalizacja w obrębie miasta nie została ustalona.

³ W norweskich statystykach imigrantów podzielono na pochodzących z pięciu regionów: z krajów nordyckich (w tym Szwecji, Danii, Islandii, Finlandii i Wysp Owczych), Europy Zachodniej (z wyłączeniem krajów zakwalifikowanych do poprzedniej grupy), Europy Wschodniej (Albania, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Czarnogóra, Estonia, Białoruś, Chorwacja, Łotwa, Litwa, Macedonia, Mołdawia, Polska, Rumunia, Rosja, Serbia, Słowacja, Słowenia, Czechy, Ukraina i Węgry), Ameryki Północnej z Australią i Oceanią oraz połączonych w jedną grupę krajów Azji (wraz z Turcją), Afryki, Ameryki Środkowej i Południowej. Zgodnie z podziałem SSB autorka operuje również pojęciami „imigranci z krajów zachodnich” (w odniesieniu do obcokrajowców pochodzących z krajów nordyckich, Europy Zachodniej, Ameryki Północnej z Australią i Oceanią) oraz „imigranci z krajów wschodnich” (Tronstad 2004).

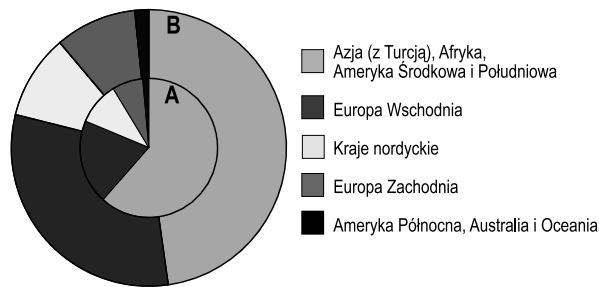
Ryc. 1. Zmiany liczby oraz udziału imigrantów w ogólnej liczbie mieszkańców Oslo w latach 1986–2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Statistisk Sentralbyrå.

Miasto wielu kultur – współczesna imigracja w Oslo

Według definicji przyjętej w norweskiej statystyce imigrantami są osoby urodzone w innym kraju (pierwsze pokolenie – *innvandrere*) oraz osoby urodzone w Norwegii, których rodzice to imigranci (*norskfødte med innvanderforeldre*) (Tronstad 2004). Ze względu na poziom agregacji dostępnych danych w niniejszym artykule do grupy imigrantów zaliczono obydwie powyższe kategorie.

Oslo skupia 1/4 wszystkich przebywających w Norwegii imigrantów. Pewne różnice w strukturze imigrantów mieszkających w stolicy i w całym kraju zauważalne są przy porównywaniu regionów, z których oni pochodzą. Oslo cechuje się większym niż średni dla kraju udziałem osób pochodzących z Azji, Afryki, Ameryki Środkowej i Południowej (ryc. 2). Grupa ta, licząca niemal 121,5 tys. osób, stanowiła w 2014 roku 61,5% populacji obco-krajowców zamieszkujących w Oslo. Co piąty imigrant osiadły w stolicy pochodzi z Europy Wschodniej, podczas gdy w całym kraju – niemal co trzeci.

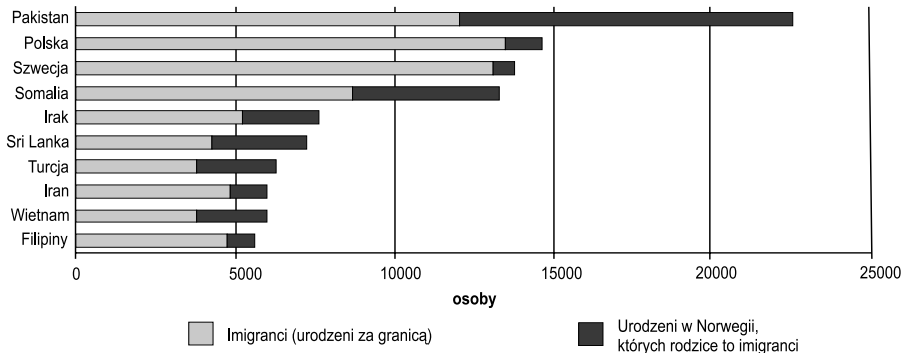

Ryc. 2. Struktura populacji imigrantów według regionów pochodzenia w Oslo (A) oraz całej Norwegii (B) w 2014 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Statistisk Sentralbyrå.

Imigranci z pierwszej wspomnianej grupy wykazują większą skłonność do koncentracji (1/3 tej grupy mieszka w Oslo), podczas gdy ci pochodzący z Europy Wschodniej, szczególnie z krajów należących do Unii Europejskiej (m.in. Polacy, Litwini), są znacznie bardziej rozproszeni na terenie całego kraju (zaledwie 16,5% mieszka w Oslo) (Rydland 2005, Høydahl 2013). Akcesja nowych krajów Europy Wschodniej do Unii Europejskiej w 2004 roku, a następnie otwarcie norweskiego rynku pracy wywołały falę migracji zarobkowych z tego regionu. W latach 2004–2014 liczba mieszkańców Oslo pochodzących z Europy Wschodniej wzrosła z 11,5 tys. do 39 tys., a ich udział w ogóle obcokrajowców w mieście zwiększył się prawie dwukrotnie. Zanotowano dynamiczny wzrost (pomimo spadku udziału procentowego) liczby imigrantów z Azji, Afryki, Ameryki Środkowej i Południowej (z 80 tys. do 121,5 tys.). Podobnie było w przypadku pozostałych grup; ich liczebność w latach 2004–2014 wzrosła.

Największą pod względem liczebności osób urodzonych poza Norwegią i w Norwegii grupę imigrantów stanowią obecnie w Oslo Pakistańczycy (ryc. 3). Co więcej, Pakistańczycy mieszkający w stolicy to ponad 65% wszystkich przedstawicieli tej narodowości w Norwegii. Kolejną najliczniejszą grupą są Polacy (16% Polaków przebywających w Norwegii mieszka właśnie w Oslo). Istotne jest, że w przypadku Polaków pierwsze pokolenie imigrantów stanowi ponad 90%, podczas gdy Pakistańczycy urodzeni już w Norwegii

Ryc. 3. Imigranci według krajów pochodzenia w Oslo w 2014 roku – dziesięć najliczniejszych grup

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Statistisk Sentralbyrå.

to niemal połowa ludności tego pochodzenia. Nieco mniejsze grupy narodowościowe stanowią w Oslo Szwedzi i Somalijczycy. Szwedzi, podobnie jak Polacy, to przede wszystkim pierwsze pokolenie imigrantów. Dla liczebności Somalijczyków i kolejnych wymienionych niżej narodowości coraz większe znaczenie ma natomiast drugie pokolenie imigrantów.

Imigranci w przestrzeni Oslo

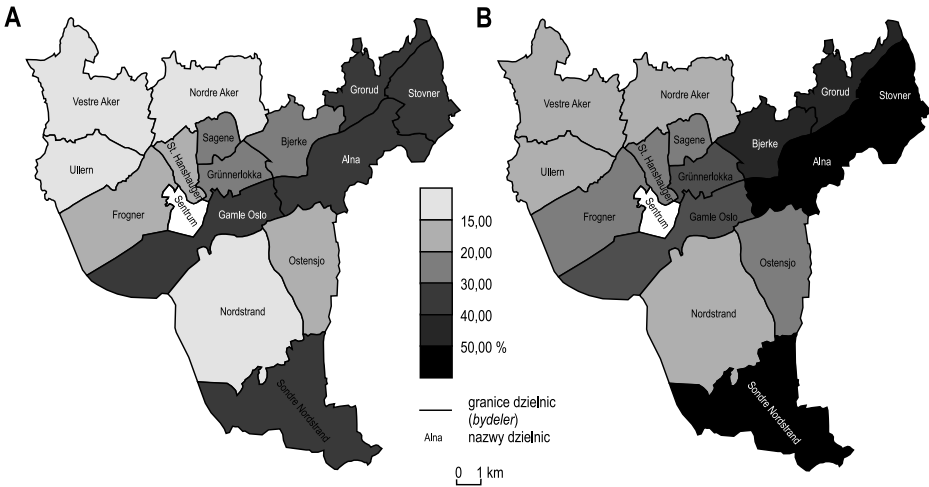
Rozmieszczenie imigrantów w poszczególnych dzielnicach Oslo tworzy charakterystyczny, utrwalony przez lata wzorec. Społeczny podział na wschodnią i zachodnią część miasta jest tu głęboko zakorzeniony. Część zachodnia (przede wszystkim dzisiejsze dzielnice Frogner i St. Hanshaugen) od XIX wieku zamieszkiwana była przez ludność o lepszym statusie społecznym i ekonomicznym, zaś przemysłowa część wschodnia (dziś: Sagene, Grünerløkka i Gamle Oslo) przez robotników. W latach 50. i 60. XX wieku wybudowano tzw. stare suburbia (dziś obszary głównie Ostensjø, Bjerke i Grorud), a w latach 70. i 80. – nowe suburbia (Søndre Nordstrand, Alna i Stovner). Osiedla te cechuje

stosunkowo duży udział budownictwa wielorodzinnego. Nordstrand, Nordre Aker, Vestre Aker i Ullern tworzą zewnętrzną strefę osiedli, głównie domów jednorodzinnych.

Problemy mieszkaniowe, z jakimi spotykali się imigranci napływający do Oslo w latach 70. XX wieku, spowodowały, że rząd zdecydował się na utworzenie firmy (SIBO) odpowiedzialnej za remont i budowę mieszkań dla imigrantów (oraz zapewnienie korzystnej oferty finansowej w tym zakresie). Wiele z nich wybudowano w dzielnicach, w których udział imigrantów był do tego czasu niewielki. Tym samym znaczna część obcokrajowców trafiła do nowych suburbiów (Blom 1999). Osiedla te stały się rynkiem mieszkaniowym dla imigrantów i ich napływających rodzin. Dziś Groruddalen (obszar, który składa się z dzielnic Bjerke, Alna, Grorud i Stovner) skupia większość mieszkających w Oslo imigrantów.

Dzielnicami o najniższym udziale obcokrajowców od 10 lat pozostają Nordstrand oraz położone w północnej i północno-zachodniej części miasta Nordre Aker, Vestre Aker i Ullern (ryc. 4). Obszary te charakteryzowały się około 10-procentowym udziałem obcokrajowców w 2004 roku oraz 16-procentowym w roku 2014. Z kolei najwyższym (powyżej 30%) udziałem obcokrajowców w 2004 roku odznaczały się położone w centralnej i wschodniej części miasta Gamle Oslo, Grorud, Stovner i Alna. Maksymalną wartość wskaźnik osiągnął w dzielnicy Søndre Nordstrand, gdzie imigranci stanowili ponad 39% mieszkańców. W latach 2004–2014 wszystkie dzielnice Oslo zanotowały wzrost zarówno liczby, jak i udziału imigrantów w liczbie mieszkańców. Największe tempo przyrostu liczby obcokrajowców zaobserwowano w dzielnicach Frogner i St. Hanshaugen, a odsetek imigrantów w strukturze mieszkańców tych dzielnic zwiększył się o około 10 punktów procentowych. Obszarami o najwyższym udziale imigrantów pozostały suburbanne dzielnice położone we wschodniej i południowej części miasta. Najistotniejszy wydaje się jednak fakt, że na początku 2014 roku w aż trzech z piętnastu dzielnic Oslo imigranci stanowili już ponad połowę mieszkańców (Alna, Søndre Nordstrand i Stovner), a w Grorud i Bjerke ponad 40%.

Preferencje do koncentrowania się w określonych dzielnicach zauważalne są również w przestrzennym rozmieszczeniu poszczególnych grup imigrantów. Jedną z miar tego zjawiska może być udział grupy w ogóle imigrantów

Ryc. 4. Udział imigrantów w liczbie mieszkańców dzielnic Oslo w latach 2004 (A) i 2014 (B)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Statistisk Sentralbyrå.

w danej dzielnicy. W 2014 roku imigranci z Azji, Afryki, Ameryki Środkowej i Południowej stanowili ponad 70% ogółu imigrantów zamieszkujących dzielnice Bjørke, Søndre Nordstrand, Alna, Grorud i Stovner (83%). W Frogner mieszkała już tylko 1/3tej grupy. Imigranci z Europy Wschodniej w większości dzielnic stanowili od 20 do 27% wszystkich obcokrajowców (z wyjątkiem dzielnic Alna, Grorud, Stovner i Søndre Nordstrand, gdzie tworzą oni mniejszą część tej populacji). Osoby pochodzące z krajów zachodnich to niemal połowa obcokrajowców żyjących w Frogner oraz ponad 1/3 mieszkających w St. Hanshaugen, Vestre Aker i Ullern.

Przytoczony powyżej wskaźnik jest jednak uzależniony od bezwzględnej liczby imigrantów pochodzących z danego regionu. W lepszym stopniu o przestrzennych preferencjach poszczególnych grup imigrantów informować będzie rozmieszczenie mierzone wartością odsetka tej grupy wybierającego jako miejsce zamieszkania daną dzielnice.

Najpopularniejszą dzielnicą wśród imigrantów z krajów nordyckich, Europy Zachodniej oraz Ameryki Północnej, Australii i Oceanii była i jest

Frogner, skupiająca w 2014 roku niemal 1/5 obcokrajowców pochodzących z każdego z tych regionów (ryc. 5). W 2004 roku drugą najczęściej wybieraną przez imigrantów z Europy Zachodniej oraz Ameryki Północnej, Australii i Oceanii dzielnicą było Vestre Aker. Imigranci z krajów nordyckich preferowali St. Hanshaugen. W roku 2014 zauważyć można pewne zmniejszenie koncentracji imigrantów w zewnętrznych północno-zachodnich dzielnicach na rzecz dzielnic centralnych. Kolejnymi dzielnicami najczęściej wybieranymi przez imigrantów z krajów nordyckich stały się Grünerløkka, St. Hanshaugen i Gamle Oslo, a z Europy Zachodniej oraz Ameryki Północnej, Australii i Oceanii – Grünerløkka. Vestre Aker pozostało lokalizacją skupiającą co dziesiątego imigranta z ostatniej wymienionej grupy.

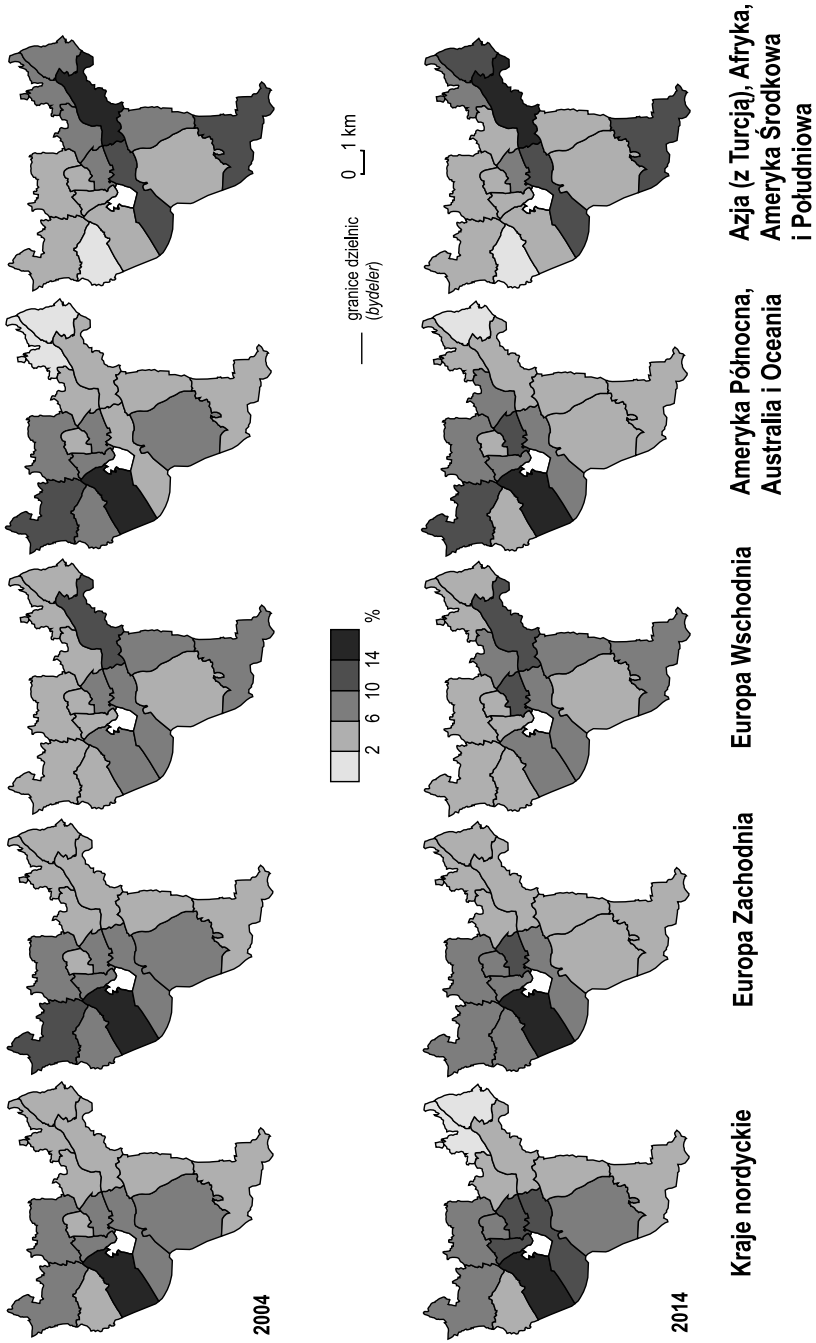
W 2004 i 2014 roku łącznie połowa imigrantów z Azji, Afryki, Ameryki Środkowej i Południowej zamieszkiwała cztery dzielnice Oslo: Alna, Søndre Nordstrand, Gamle Oslo i Stovner. Z kolei dla imigrantów z Europy Wschodniej głównymi obszarami koncentracji w 2004 roku były Alna i Søndre Nordstrand, a w 2014 roku – Alna i Grünerløkka.

Obecnie dzielnice Gamle Oslo i Grünerløkka to obszary koncentrujące duże odsetki imigrantów ze wszystkich pięciu regionów. St. Hanshaugen, Frogner, Vestre i Nordre Aker to obszary, w których skupiają się w większym stopniu imigranci z Europy Zachodniej, krajów nordyckich oraz Ameryki Północnej, Australii i Oceanii. Dzielnice Grorud, Stovner, Bjerke, Alna i Søndre Nordstrand koncentrują znaczne odsetki imigrantów z Azji, Afryki, Ameryki Środkowej i Południowej, a trzy ostatnie – również z Europy Wschodniej.

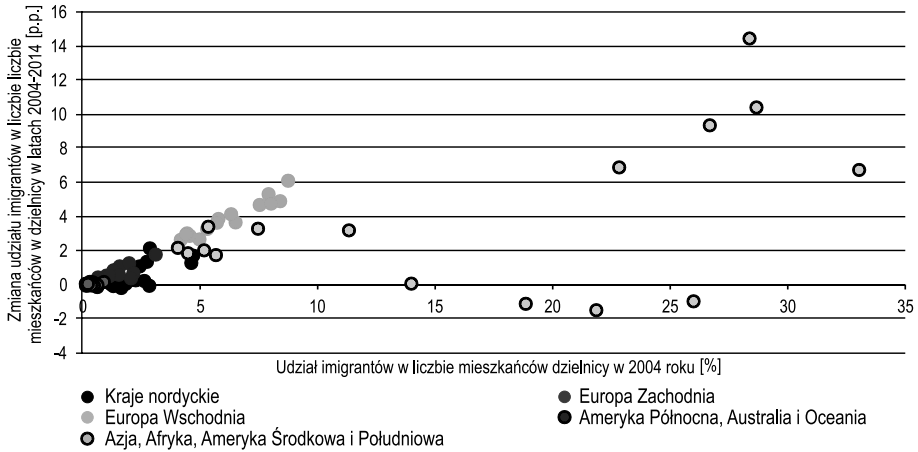
Zmiany udziału poszczególnych grup imigrantów w ogóle mieszkańców dzielnic w latach 2004–2014 były zazwyczaj tym większe, im wyższy był ich wyjściowy udział (w 2004 roku). Zależność taką zaobserwowano przede wszystkim wśród imigrantów z Europy Wschodniej, a w przypadku niektórych dzielnic również wśród osób pochodzących z Europy Zachodniej (ryc. 6). Największe udziały w 2004 roku oraz największe zmiany udziałów w latach 2004–2014 cechują imigrantów z Azji, Afryki, Ameryki Środkowej i Południowej. Zmniejszenie się (wysokiego) udziału tych grup w populacji dzielnic Gamle Oslo i Grünerløkka wiąże się z napływem innych grup imigrantów.

Jeszcze wyraźniejszy obraz koncentracji przestrzennej poszczególnych grup imigrantów uzyskano dzięki zmodyfikowanemu wskaźnikowi lokalizacji

Ryc. 5. Rozmieszczenie imigrantów według regionu pochodzenia w przestrzeni Oslo w 2004 i 2014 roku
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Statistisk Sentralbyrå.

Ryc. 6. Udział imigrantów według regionu pochodzenia w liczbie mieszkańców dzielnic Oslo w 2004 roku oraz zmiana udziału w latach 2004–2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Statistisk Sentralbyrå.

(LQ, Węclawowicz 2003)⁴. Wartość wskaźnika wskazuje obszary o większej ($LQ > 1$) lub mniejszej ($LQ < 1$) koncentracji imigrantów niż średnio w całym mieście. Wartość 1 (czasem również z niewielkim odchyleniem) oznacza, że koncentracja obcokrajowców w danej dzielnicy jest porównywalna ze średnią dla całego obszaru.

Przestrzeń Oslo jest wyraźnie podzielona na położone w północno-zachodniej i zachodniej części miasta obszary koncentracji imigrantów z krajów nordyckich, Europy Zachodniej, Ameryki Północnej, Australii i Oceanii oraz dzielnice w centralnej, północno-wschodniej i południowej części, w których z kolei wysoka jest koncentracja imigrantów z Europy Wschodniej oraz

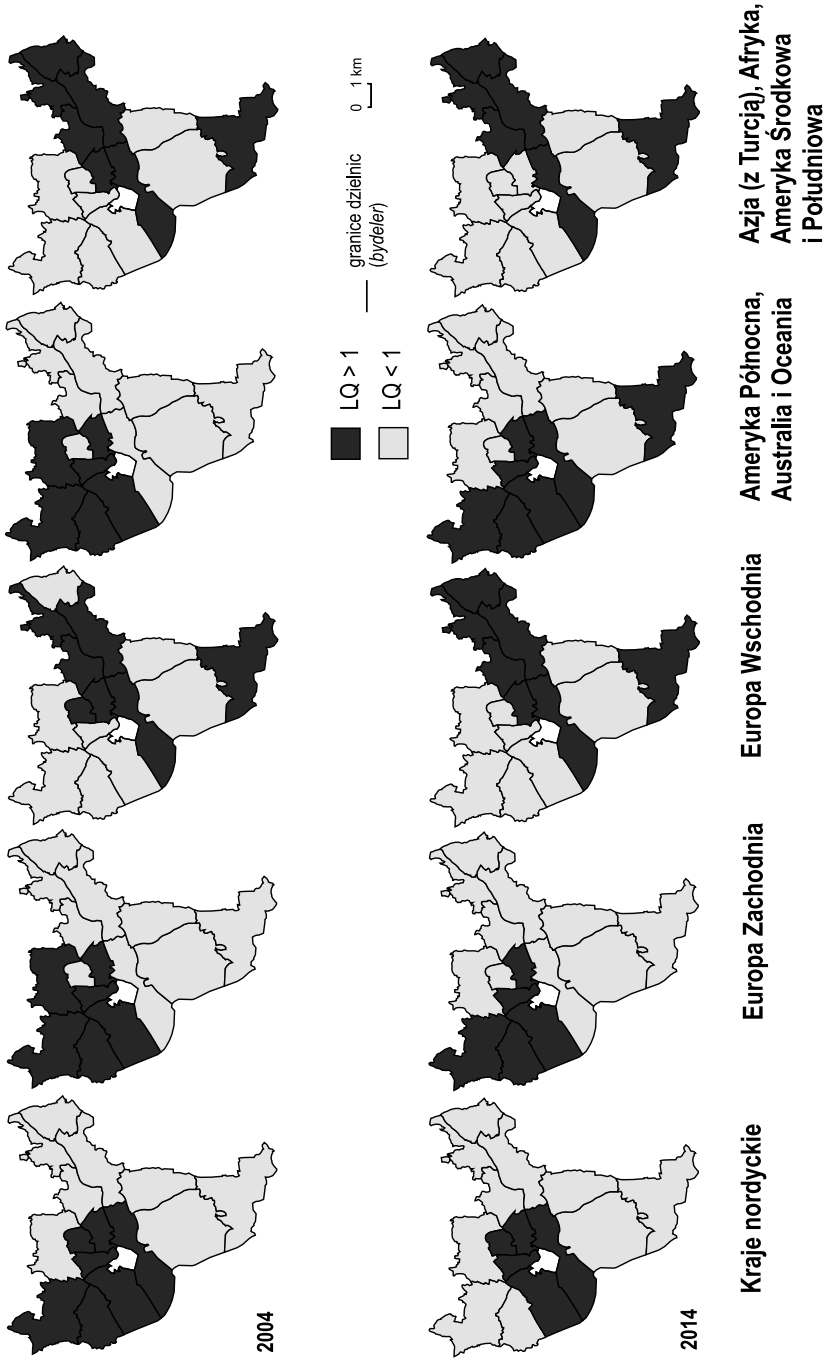
⁴ $LQ = \frac{x_i/y_i}{X/Y}$, gdzie: x_i – liczba osób w grupie x (obcokrajowców) mieszkających w dzielnicy i , X – liczba osób w grupie x (obcokrajowców) ogółem w mieście, y_i – liczba mieszkańców dzielnicy i pomniejszona o liczbę osób w grupie x w dzielnicy, Y – liczba mieszkańców miasta ogółem pomniejszona o liczbę osób w grupie x w całym mieście (Węclawowicz 2003).

Azji, Afryki, Ameryki Środkowej i Południowej (ryc. 7). Dla tej ostatniej grupy wskaźnik lokalizacji najwyższe wartości przyjmuje w dzielnicach: Grorud, Stovner, Alna i Søndre Nordstrand. Wartości wskaźnika lokalizacji dla imigrantów z Europy Wschodniej są bardzo wyrównane; w większości dzielnic tylko niewiele poniżej lub powyżej wartości 1 (najwyższe w dzielnicach: Bjerke i Alna, nieco niższe w Søndre Nordstrand i Grünerløkka). Dla imigrantów z krajów zachodnich wskaźnik najwyższą wartość przyjął w dzielnicy Frogner. Ponadto obszary Grorud, Stovner i Alna cechują się najniższymi wartościami wskaźnika lokalizacji dla tej grupy. Warto również wspomnieć, że w porównaniu z rokiem 2004 zmniejszył się zasięg obszarów koncentracji imigrantów pochodzących z tego regionu (wartość wskaźnika dla dzielnic położonych w północnej i zachodniej części miasta oscylowała w obydwu okresach wokół wartości 1). Wspólnym obszarem koncentracji dla imigrantów ze wszystkich regionów (poza grupą: Azja, Afryka, Ameryka Środkowa i Południowa w 2014 roku) jest Grünerløkka.

Rozmieszczenie imigrantów w przestrzeni Oslo scharakteryzowano również przy pomocy dwóch wskaźników służących do oceny stopnia segregacji przestrzennej – indeksu braku podobieństwa oraz wskaźnika segregacji. Indeks braku podobieństwa (*D*, *index of dissimilarity*)⁵ to jedna z najczęściej stosowanych miar równomierności rozmieszczenia dwóch grup na danym obszarze. Jego wartość można interpretować również jako ten procent przedstawicieli jednej z analizowanych grup, który musiałby zmienić lokalizację, aby uzyskać taki rozkład przestrzenny jak dla grupy porównywanej. Wysoka wartość wskaźnika oznacza duży stopień separacji między dwiema grupami i może tym samym wskazywać na istnienie segregacji rasowej (Wachter 2014; Massey, Denton 1989). Wartość indeksu zależy od wielkości terenów (w tym wypadku dzielnic) składających się na większy obszar, dla którego liczony jest wskaźnik (w tym wypadku Oslo). Należy zatem z ostrożnością

---

⁵ $D = \left(\frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \left| \frac{x_i}{X} - \frac{y_i}{Y} \right| \right) \times 100$ gdzie: x_i – liczba osób w grupie x mieszkających w dzielnicy i , X – liczba osób w grupie x ogółem w mieście, y_i – liczba osób w grupie y mieszkających w dzielnicy i , Y – liczba osób w grupie y ogółem w mieście (Duncan, Duncan 1955).

Ryc. 7. Zmodyfikowany wskaźnik lokalizacji (LQ) dla imigrantów według regionu pochodzenia w dzielnicach Ośro w 2004 i 2014 roku
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Statistisk Sentralbyrå.

interpretować jego wartość – przy tak dużych jednostkach przestrzennych, jakie uwzględniono w analizie, wartość indeksu może być zaniżona (segregacja przestrzenna poszczególnych grup imigrantów może zachodzić również wewnątrz dzielnic). Z kolei wskaźnik segregacji (*IS, index of segregation*)⁶ policzono względem ogółu mieszkańców dzielnic. Jego wartość informuje, jaki procent danej grupy musiałby zmienić miejsce zamieszkania, aby jej rozmieszczenie względem ogółu mieszkańców było równomierne. Wartość 0 wskazuje na równomierne rozmieszczenie pomiędzy analizowanymi grupami, a wartość 100 – całkowitą segregację.

W latach 2004 i 2014 indeks braku podobieństwa imigrantów względem Norwegów wynosił odpowiednio 26,66 i 26,68. Przyjmował on niskie wartości dla imigrantów z Europy Wschodniej oraz krajów zachodnich (względem Norwegów), natomiast wyższe, ale umiarkowane, dla imigrantów z Azji, Afryki, Ameryki Środkowej i Południowej (tab. 1). W porównaniu z 2004 rokiem poziom indeksu braku podobieństwa poszczególnych grup imigrantów w stosunku do Norwegów wzrósł, przy czym w największym stopniu dla osób pochodzących z krajów nordyckich. Dla tej grupy zaobserwowano również wzrost wskaźnika segregacji przestrzennej (względem zarówno Norwegów, jak i pozostałych grup imigrantów) z 16,77 do 22,81. Najwyższy poziom segregacji przestrzennej dotyczy imigrantów z Azji, Afryki, Ameryki Środkowej i Południowej, zaś najniższy – z Europy Wschodniej.

W przestrzeni Oslo zróżnicowana jest również segregacja przestrzenna pomiędzy poszczególnymi grupami imigrantów. Największy poziom segregacji względem pozostałych grup zaobserwowano wśród imigrantów z Azji, Afryki, Ameryki Środkowej i Południowej (tab. 2). Poziom segregacji tej grupy względem imigrantów z Europy Wschodniej jest dwukrotnie niższy niż względem imigrantów z krajów zachodnich (co zresztą jest potwierdzeniem wyników analizy koncentracji przestrzennej poszczególnych grup). Wartości indeksu braku podobieństwa dla imigrantów wywodzących się z Europy

---

⁶ $IS = \left(\frac{1}{2} \sum_{i=1}^N \left| \frac{x_i}{X} - \frac{t_i}{T} \right| \right) \times 100$, gdzie x_i – liczba osób w grupie x (obcokrajowców) mieszkających w dzielnicy i , X – liczba osób w grupie x (obcokrajowców) ogółem w mieście, t_i – liczba mieszkańców dzielnicy i ogółem, T – liczba mieszkańców miasta ogółem.

Tab. 1. Indeks braku podobieństwa oraz wskaźnik segregacji dla imigrantów według regionu pochodzenia w Oslo w latach 2004 i 2014

Region pochodzenia imigrantów	Indeks braku podobieństwa*		Wskaźnik segregacji	
	2004	2014	2004	2014
Kraje nordyckie	15,60	22,50	16,77	22,81
Europa Zachodnia	15,62	15,81	17,98	17,08
Europa Wschodnia	17,98	19,22	12,48	11,00
Ameryka Północna, Australia i Oceania	19,85	20,18	23,30	22,14
Azja (z Turcją), Afryka, Ameryka Środkowa i Południowa	36,70	37,18	30,88	29,27

* względem Norwegów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Statistisk Sentralbyrå.

Tab. 2. Indeks braku podobieństwa między grupami imigrantów według regionu pochodzenia w Oslo w latach 2004 i 2014

2014	2004					
	Region pochodzenia imigrantów	Kraje nordyckie	Europa Zachodnia	Europa Wschodnia	Ameryka Północna, Australia i Oceania	Azja (z Turcją), Afryka, Ameryka Środkowa i Południowa
	Kraje nordyckie		7,88	24,76	10,67	41,68
	Europa Zachodnia	9,80		27,11	6,95	43,72
	Europa Wschodnia	25,92	23,50		33,53	18,72
	Ameryka Północna, Australia i Oceania	10,09	6,34	26,96		50,14
	Azja (z Turcją), Afryka, Ameryka Środkowa i Południowa	43,42	42,09	20,72	46,04	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Statistisk Sentralbyrå.

Wschodniej względem pozostałych grup w 2014 roku są bardziej wyrównane niż w roku 2004. W ciągu tych 10 lat zmniejszył się poziom segregacji względem imigrantów z Ameryki Północnej, Australii i Oceanii oraz Europy Zachodniej, natomiast nieznacznie wzrósł względem pozostałych grup. Najniższe wartości indeksu braku podobieństwa zaobserwowano między grupami imigrantów z krajów zachodnich, przy jednocześnie znacznie wyższym poziomie segregacji względem imigrantów z grupy krajów wschodnich.

Podsumowanie

Choć wartości indeksów braku podobieństwa oraz wskaźnika segregacji dla imigrantów mieszkających w Oslo nie są wysokie i wskazują na niski bądź umiarkowany poziom zjawiska, to obszary koncentracji przestrzennej poszczególnych grup imigrantów są wyraźnie zarysowane. Co więcej, liczba imigrantów w Oslo od wielu lat niezmiennie wzrasta, a ich decyzje osiedleńcze utrwalają, a nawet wręcz pogłębiają wzorzec rozmieszczenia przestrzennego. Trend w napływie imigrantów z Europy Wschodniej oraz z Azji i Afryki spowoduje dalszy wzrost ich udziału w dzielnicach, w których stanowią oni największą część mieszkańców. Wzrost ten może być tym intensywniejszy, im większy będzie odpływ rdzennej ludności. Zauważono bowiem, że dalszemu napływowi imigrantów na wschodnie suburbia Oslo towarzyszy zmniejszanie się liczby Norwegów. W latach 2004–2014 liczba Norwegów mieszkających w Stovner spadła o niemal 20%, w Alna o 16%, a w Grorud – 13,5%. W dzielnicy Søndre Nordstrand zanotowano 10-procentowy ubytek mieszkańców pochodzenia norweskiego. Istotną dla analizowanego problemu, aczkolwiek wymagającą szerszego i osobnego komentarza, kwestią jest stopień asymilacji imigrantów oraz dyskusja nad występowaniem w Oslo zjawiska gettoizacji (Andersen, Biseth 2013), szczególnie w dzielnicach ich największej koncentracji. Zagadnienia te nie są przedmiotem niniejszego artykułu. Niewątpliwie jednak tempo wzrostu liczby imigrantów oraz osób urodzonych w Norwegii, których rodzice są imigrantami, bez względu na równomierność rozmieszczenia w przestrzeni miasta, stawia przed władzami szereg wyzwań, chociażby w zakresie edukacji, usług społecznych czy rynku pracy, a także integracji imigrantów.

Literatura

- Andersen B., Biseth H., 2013, *The Myth of Failed Integration: The Case of Eastern Oslo*, *City & Society*, 25, 1.
- Blom S., 1999, *Residential concentration among immigrants in Oslo*, *International Migration*, 37, 3.
- Duncan D., Duncan B., 1955, *A Methodological Analysis of Segregation Indexes*, *American Sociological Review*, 20, 210–217.
- Høydahl E., 2013, *Innvandrere i bygd og by*, *Samfunnsspeilet*, 2.
- Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre, 1. januar 2014. Nesten like mange innvandrere fra Polen som innbyggere i Kristiansand*, 2014, SSB; <http://www.ssb.no/befolkning/statistikker/innvbf/aar/2014-04-24> (dostęp: 30.06.2015).
- Massey D.S., Denton N.A., 1989, *Hypersegregation in U.S. Metropolitan Areas: Black and Hispanic Segregation Along Five Dimensions*, *Demography*, 26, 3.
- Rydland L.T., 2005, *Ikke-vestlige innvandereres bosetningsmønster i Oslo*, *NSDnytt*, 2, 6; <http://www.nsd.uib.no/nsd/nsdnytt/06-2/1.html> (dostęp: 30.06.2015).
- Statistisk Sentralbyrå, www.ssb.no.
- Søholt S., Wessel T., 2010, *Contextualising ethnic residential segregation in Norway: welfare, housing and integration policies*, Country report for Norway.
- Texmon I., 2012, *Regional framskrivning av antall innvandrere 2011–2014. Modellen REGINN, forutsetninger og resultater*, Rapport, 11, SSB.
- Tronstad K.R. (red.), 2004, *Innvandring og innvandrere 2004*, Statistiske Analyser, 66.
- Wachter K.W., 2014, *Essential Demographic Methods*, Harvard University Press, Cambridge-Massachusetts-Londyn.
- Węclawowicz G., 2003, *Geografia społeczna miast*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

Immigrants in Oslo

Summary

The article is an attempt to collect and sum up information about contemporary immigrants in Oslo. The following aspects has been analysed: ethnic structure, spatial concentration and segregation, as well as changes which occurred during the last ten years.

In order to obtain the pattern of spatial distribution of immigrants two measures were used: shares of immigrant population and modified index of location (LQ). To assess the level of segregation D-index (index of dissimilarity) and index of segregation (IS) were calculated.

The first labour immigrants arrived in Oslo in the end of the 1960s. During the last 45 years their number increased from 16.5 thousands (in 1970) to 197.5 thousands (in 2014). Nowadays they contribute about 1/3 of Oslo's total population. The highest share of immigrant population can be observed in the eastern and southern part of the city, namely Grorud Valley (Alna, Stovner, Grorud and Bjerke districts) and Søndre Nordstrand. Immigrants from Asia, Africa, South and Middle America constitute more than 60% of population of foreigners living in Oslo, while these from Eastern Europe – 20%. The largest (in terms of total number) immigrant group in Oslo are Pakistanis, the second largest – Poles.

Index of dissimilarity (both to native Norwegians and other groups of immigrants) has higher values for immigrants from Asia, Africa, South and Middle America than for any other analysed group. Immigrants with such background present the highest level of spatial segregation. However, immigrants from this group tend to be more equally distributed with immigrants from Eastern Europe than from those representing western countries. The lowest level of segregation can be observed among groups within immigrant population from western countries.

Keywords: immigrants, mobility, urban space

Anna Łobodzińska

Uniwersytet Jagielloński

Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej

ul. Gronostajowa 7

30-387 Kraków

anna.lobodzinska@uj.edu.pl